

HOVAWART

Ledencontactblad
Hovawart Bond Nederland
Lente 2019

17

Lidmaatschap en contributie

De contributie bedraagt € 30,- per jaar, vooraf te voldoen. Gezinslidcontributie € 5,- per jaar.

Adreswijziging, aanmeldingen opzegging: secretarishovawartvereniging@gmail.com. Opzegging lidmaatschap kan schriftelijk of per e-mail en op elk moment conform de statuten van de vereniging.

Lovense Kanaaldijk 40
5015 AK Tilburg, NL
www.hovawartbond.nl

Kamer van Koophandel nr. 60877707
IBAN/SEPA Nummer: NL59INGB0006542675
BIC Nummer: INGBNL2A
Banknaam: ING BANK N.V

Bestuur

- Kees van Gorp, voorzitter
06-54716556
kees1962@hotmail.com
fokcommissaris en internationaal contact
- Kees van der Sar, vice-voorzitter, webmaster
kees.vandersar@gmail.com
- Christel van de Westelaken, secretaris
06-51250097
cvdwestelaken@gmail.com
- Camiel Daamen, penningmeester en leden-administratie
(073) 6411189
camiel.daamen@home.nl
- Cissie Peijen
Tel: 06-15595525
cissiepeijen@hotmail.com

Mail uw bijdrage naar:
marcelvandijk@mac.com

Beste leden,

Het nieuwe verenigingsjaar draait al weer op volle toeren. De feestdagen zijn achter de rug en we zijn onze goede voornemens nog niet vergeten. We kunnen trots terugkijken op een gezond jaar, waarin er ook weer nieuwe pups en leden gekomen zijn.

De voorbereidingen voor de ALV (Algemene Ledenvergadering) zijn al gaande. Het bestuur zal dan verantwoording afleggen over het afgelopen jaar.

Ook de eerste activiteiten zoals speldag, clubexamens, officieel landelijk UV-examen, wandelingen, en collectieve inenting staan al weer op de agenda! Kortom als u deelneemt, hebben we weer veel te bieden. De laatste hand wordt gelegd aan de organisatie. Voor wat betreft de UV-examens volgt de agenda op de site. Kijk voor reglementering

ook op de site van de Raad van Beheer op Kynologisch gebied in Nederland. Zoals u wellicht weet, is deze kortweg genoemde 'Raad van Beheer' de overkoepelende organisatie voor de georganiseerde kynologie. Als rasvereniging willen en moeten we ons gezicht op een positieve manier tonen en daar waar mogelijk ons stemrecht gebruiken. Aansluiting bij de Raad is dus van wezenlijk belang. Samen met Kees van de Sar heb ik onze vereniging vertegenwoordigd bij de nieuwjaarsreceptie van de Raad. Tijdens de nieuwjaarsrede is er het wel en wee van de kynologie besproken. Na afloop was er voldoende tijd om kennis te maken met andere "kynologen". Eigenlijk moeten we ons gezicht vaker laten zien bij de activiteiten van de Raad.

Kees van Gorp, voorzitter

Mijten bij de hond!

deel 2

door Kees van der Sar

Symptomen van mijten bij honden

Herfstgrasmijten of hun larven kunnen bij gevoelige honden allergische reacties veroorzaken als gevolg van hun beet. Door deze reactie ontstaat jeuk met verschillende intensiteit. Het gevolg is dat de hond eraan gaat likken en krabben, waardoor er veranderingen van de huid kunnen optreden. De larven van de mijt zitten voornamelijk tussen de tenen, op de ledematen, op het hoofd en op de buik (op de tepels).

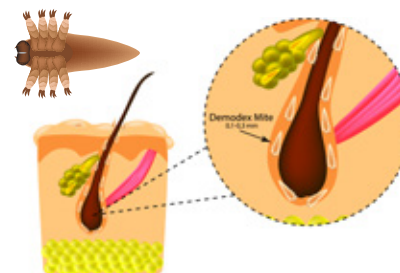
Oormijten veroorzaken ernstige jeuk in de oren, waardoor honden net zo lang aan het binnenste gedeelte van de oorschelp krabben tot het gaat bloeden. Het veroorzaakt ontstekingen in de oren. Een typisch kenmerk is een bruinzwarte brosse afscheiding, die doet denken aan koffiedik.

Cheyletiella-mijten veroorzaken verschillende maten van jeuk, van lichte jeuk tot erge jeuk. Typisch voor deze mijt is roos, vooral in de buurt van de rug, de schouders en de buitenkant van de oorschelpen. De mijten zelf zien eruit als grote schilfers. Ze worden ook wel 'wandelende roos' genoemd.

Het typische kenmerk van een infectie met de **mijten van Sarkoptes** is een extreme jeuk met een kenmerkend verspreidingspatroon. Het meest getroffen zijn de ellebogen, de oorschelpen en de buik. Uiteindelijk ook het hoofd en de rug. Eerst verschijnt roodheid van de huid. Door de jeuk en het krabben ontstaan haarverlies, roos, verdikking en hyperpigmentatie van de huid.

In tegenstelling tot andere mijtensoorten veroorzaakt de **Demodex-mijt** in de eerste plaats

geen jeuk, of alleen in uitzonderlijke gevallen en nieuwe vormen. Haararme of haarloze, rode, schilferige vlekken ontwikkelen zich. Afhankelijk van de vorm van demodicose verschillen de gebieden op de huid waar veranderingen voorkomen.

Alle mijtziekten kunnen als er sprake is van hooggradige besmetting worden gevolgd door een secundaire infectie van de huid met bacteriën en gistschimmels. Dit kan behandeling bemoeilijken en de genezing vertragen. Dit

kan zich uiten in eczeem, pyodermie, huidverdickening en andere huidveranderingen.

Diagnose van mijten

Voor de meeste soorten mijten is het onderzoeken van de oppervlakkige huid en een preparaat met kleefstof voldoende. Bij oormijten heeft men een uitstrijkje nodig om het te kunnen beoordelen. De verschillende vormen van demodicosis kunnen op verschillende manieren worden vastgesteld. Door de diepe huid te onderzoeken, een preparaat met vloeistof, een preparaat met kleefstof of door het onderzoeken van de haarwortels van losse haren.

Therapie van mijten bij honden

Bij sommige mijtensoorten (Cheyletiella, Sarkoptes, Otodectes en Demodex) is het aan

Sarcoptic

te raden om niet alleen de zieke hond, maar ook andere dieren in het huishouden te behandelen, omdat het besmettingsgevaar hoog is. Bovendien moet men denken aan de behandeling van de omgeving. Daarnaast moet de therapie verschillende keren worden herhaald, zodat alle ontwikkelingsstadia van de mijten worden gedood. Bij honden met een zeer dichte of lange vacht kan het scheren van het haar noodzakelijk zijn voor een succesvolle behandeling. Voor de behandeling van mijten bij honden zijn verschillende medicijnen beschikbaar, van acaricidale geneesmiddelen in shampooovorm tot tabletten en spot-on (een soort pipetten). In het geval van ernstige mijtinfestaties en daaropvolgende secundaire huidinfecties, moeten deze worden behandeld met antibacteriële shampoos of zelfs met

huidvriendelijke antibiotica. Bij de gegeneraliseerde vorm van demodicose veroorzaakt door immunosuppressie, is de behandeling van de onderliggende ziekte de eerste vereiste voor het succes van de therapie. De therapie moet altijd door de dierenarts worden uitgevoerd. Bovendien is de ondersteuning van het immuunsysteem nuttig voor een herstel van mijtziekten. Voor de behandeling van de omgeving kan, naast mechanische reiniging zoals stofzuigen, vegen, enz., een contact insecticide worden gebruikt. Bovendien moeten de volledige leefruimte, de auto, de slaappleaats van de hond, transportmanden of kooien en onderhoudsbenodigdheden (kammen, borstels, enz.) tijdens de gehele duur van de therapie consequent en grondig worden behandeld.

Preventie van mijten

Een mijtenplaag bij honden kan voorkomen worden door het behandelen met medicijnen die acaricide middelen bevatten. Spot-onpreparaten en medicijnen in tabletvorm zijn hier bijzonder geschikt voor. Het contact met geïnfecteerde dieren moet worden vermeden. Omdat de Demodex-mijt tot de normale huidfauna van de hond behoort, is hier een medische profylaxe niet mogelijk. Er mag niet worden gefokt met besmette honden die de

gegeneraliseerde erfelijke demodicose hebben, omdat ze dit kunnen doorgegeven. Het is raadzaam om het immuunsysteem te ondersteunen en te versterken om vooral de gelocaliseerde spontane vorm te voorkomen.

Bron: Zooplus Magazine

<https://www.zooplus.nl/magazine/hond>

Oormijt

Uithoudings- vermogenproef

Christel van de Westelaken

za 18 mei
UV examen
aanvang 9.00 uur
trainingslocatie Tilburg
kosten € 30,- per hond
inschrijvingsmogelijk-
heden volgen

Met de Uithoudingsvermogenproef (UV) kan een hond aantonen dat hij de lichamelijke en geestelijke eigenschappen bezit waarover een werkhond voor de praktijk of voor de fokkerij van werkhonden moet bezitten. De hond moet er uiteraard wel het gestel en de conditie voor hebben.

De proef bestaat uit een loopoefening en een gehoorzaamheidsoefening. Het lopen bestaat uit 20 kilometer, af te leggen naast de fiets op een snelheid van 12-15 kilometer per uur. In deze rit zijn twee rustpauzes opgenomen. De keurmeester kijkt tijdens het gehele

parcours of de hond vermoeidheidsverschijnselen vertoont. Ook kijkt hij naar de conditie van de voetolen van de hond. Als de loopoefening gedaan is, krijgt de hond opnieuw een rustpauze. Daarna legt hij de gehoorzaamheidsoefening af.

Hieronder vind je een voorbeeld trainingsschema, zodat je zelf schematisch de afstanden naast de fiets kunt opbouwen. Trainen voor de UV-proef is absoluut noodzakelijk. Anders breng je daarmee de gezondheid van je hond in gevaar.

Fiets nooit met de hond als de buitentemperatuur hoger is dan 20°C! Uw hond kan alleen door te hijgen en via zijn voetolen zijn warmte kwijt. Op warmere dagen kunt u beter

's ochtends vroeg fietsen, omdat het wegdek 's avonds nog behoorlijk lang erg warm blijft.

Bron: raad van beheer/becharonclub/

VOORBEELD ONDERHOUDSSCHEMA 21 DAGEN VOLWASSEN HOND

	DAG 1	DAG 2	DAG 3	DAG 4	DAG 5	DAG 6	DAG 7
WEEK 1	25 min	15 min	rustdag	25 min	15 min	rustdag	25 min
WEEK 2	20 min	rustdag	25 min	15 min	rustdag	25 min	20 min
WEEK 3	rustdag	25 min	15 min	rustdag	25 min	20 min	rustdag

Hap/stap-wandeling 10 maart

Gezellig wandelen en na afloop gezellig samen iets eten.

In navolging van de gezellige en zéér geslaagde kerstborrel gaan we weer een gezellig hapjes buffet organiseren. Nu echter geen les vooraf maar wel een leuke wandeling. We komen op 10 maart om 10 uur samen en gaan dan gezellig naar een locatie waar we gezamenlijk gaan wandelen. De honden moeten wel aangeliind blijven. Als we na de gezellige wandeling terug komen, hopen we te kunnen genieten van hapjes die door de deelnemers zijn bereid en gesponsord. Kortom iedereen neemt iets mee. Neem kort contact op met onze secretaris om door te geven of je meedoet en wat je eventueel kunt maken voor het hapjes buffet. Na afloop weer gezamenlijk opruimen en alles schoon achterlaten. We hopen op een leuke opkomst en deelname.

De vliegende reporter....

Camiel Daamen

Wie ben je?

Mijn naam is Hetty Slaats. Onze huidige Hovawart heet Houwaert's Erwan.

Waarom heb je voor een Hovawart gekozen?

We zijn al 30 jaar bekend met het ras. Toen onze eerste hond, Famke, een Duitse Staander, oud werd en we inzagen dat ze het niet meer zo heel lang zou volhouden, zijn we ons gaan oriënteren op een nieuwe hond. Onafhankelijk van elkaar viel de keuze van Huub, mijn man, en mijn keuze op hetzelfde ras: de Hovawart. Het zou een evenwichtige hond zijn, baasgericht, waakzaam. Bovendien vonden we hem mooi.

Contact opgenomen met de Nederlandse Hovawart Club. Naast de gebruikelijke vragen, vroegen we ook of er misschien iemand in de buurt van Tilburg een Hovawart had. We hadden dit ras nog niet in levenden lijve ontmoet en wilden hem graag eens zien. Ach-

teraf is het antwoord dat we kregen, lachwekkend. Nee, in de omgeving van Tilburg waren er geen Hovawarts. We moesten maar naar de Winner in Amsterdam komen, daar zou dit ras ook vertegenwoordigd zijn. Dus togen wij naar de eerste de beste Winner. Hahaha, wie was de eerste die Huub daar tegen het lijf liep bij de ring voor de Hovawarts? Ja, natuurlijk... Kees van Gorp. Het ras was toen nog minder bekend dan nu, het was nog niet zo eenvoudig om een pup te kunnen kopen. Het contact met Kees leverde ons onze eerste Hovawart op. Kees had op de trainingslocatie in Duitsland, waar hij elke week heen reed om met zijn Hovawart Hayka te trainen, een heel dapper teefje gezien. Misschien was dat wel iets voor ons. We reden begin februari 1989 met Kees naar Wiehl, nog een stuk voorbij Keulen, en ja hoor... we kwamen natuurlijk als trotse bezitters van een bijna vier maanden oude Hovawartteef terug. Aika was ze-

ker niet moeders mooiste, maar ze was qua karakter wel een echte Hovawart. Kees zou ons helpen met de opvoeding/training van deze wildebras. Helaas schoof er al snel een donkere wolk voor de zon. Aika werd op het zebepad overreden door een motorrijder; ze liep nota bene netjes aan de lijn. Kees kwam meteen en is met ons naar de dierenarts gegaan. Dat was in die tijd nog Rasenberg. De 'oude Rasenberg' vond dat Aika moest inslapen. Het bot van haar achterpoot was net bij de kop gebroken. Dit zou niet goedkomen, Aika was nog veel te jong, het bot moest nog te veel groeien. Wilco, de zoon van Rasenberg en ook dierenarts, vond het een uitdaging en wilde die wel aangaan. Huub mocht assisteren bij de operatie. Een week later moest de arme Aika nog een keer geopereerd worden, omdat bij de eerste operatie nog niet de meest geschikte schroeven aanwezig waren. De dappere meid kwam er bovenop. Kenners zagen haar stijvere ach-

terkant wel, maar een leek zag na een tijd niet meer dat er zo iets ernstigs was gebeurd met haar als jonge hond.

Kees heeft veel getraind met Aika en mij. Aika maakte flinke vorderingen, de band tussen haar en ons werd steeds hechter. Omdat ik altijd met haar trainde, was ze enorm op mij gericht. Ik hoefde maar met mijn ogen te knipperen of ze begreep wat de bedoeling was. Wat een geweldige hond!

In het voorjaar van 1992 kwam er een tweede Hovawartteefje bij, Chanou, uit het eerste C-nest van Brisca. Chanou was heel mooi, ze leek erg op Brisca. Ze heeft altijd de tweede viool moeten spelen bij Aika, maar het was een leuk span samen. Huub ging altijd wandelen met de honden, vaak door het centrum van de stad. Niet zelden kreeg hij opmerkingen over de honden, dat ze zo mooi waren, dat ze zo mooi liepen; mensen vroegen waar

ze vandaan kwamen. Waarschijnlijk hebben de dagelijkse wandelingen van Huub met de honden het ras in Tilburg en omgeving wel wat meer in de picture gebracht.

Chanou probeerde Aika altijd te pleasen. Als Aika ergens lekker lui lag, was Chanou haar oren aan het likken. Zo erg, dat Aika bijna altijd met natte oren liep. De schok was dan ook groot, toen Aika op een ochtend in shocktoestand uit de ren kwam. Er was geen contact met haar te krijgen. De dierenarts wist zo snel ook niet wat er aan de hand was, gaf haar een injectie en hield haar in de kliniek. Een paar uur later kregen we een telefoontje, Aika was overleden. Sectie wees uit dat ze een milttorsie had. Ze was nog maar 7,5 jaar oud. Chanou heeft maandenlang gerouwd. Er zat geen leven meer in, ze trok zich terug in een hoekje. Ook voor ons sloeg het verlies van onze eerste Hovawart in als een bom. Voor mij helemaal, nooit meer heb ik zo'n hechte band gehad met een van onze honden.

Chanou overleed op 10-jarige leeftijd aan kanker. Onze zoon Tijs was ontroostbaar. Als het aan Huub en mij had gelegen, hadden we gewacht tot er weer een teefje beschikbaar zou zijn, maar het verdriet van Tijs was zo groot, dat we Kees om hulp hebben gevraagd. Er was een nestje in Brussel, maar keus hadden we niet, het zou een reu worden. Tja, wat doe je om je kind weer gelukkig te maken? Het werd Baruch, een blonde

reu. En wat voor een reu! Tijs heeft met hem op de club getraind. Helaas, was Baruch zo'n doordouwer, dat wij – met onze toch inmiddels wel redelijke Hovawartervaring – hebben besloten om hem te laten castreren. Nu zou ik over zo'n ingreep nog langer nadenken dan ik toen al heb gedaan en ik raad iedereen aan om de voor- en nadelen heel goed af te wegen, voordat men tot deze actie overgaat. Soms moet je gewoon wel, om gezondheids- of om gedragsredenen, maar het negatieve effect op de vacht is erg groot. De vacht wordt heel pluizig en zit vol klitten. Je bent vele malen langer bezig met het verzorgen van de vacht en echt mooi wordt hij nooit meer.

Tijs vertrok naar Kopenhagen, hij had daar de liefde van zijn leven ontmoet. Het liefst had hij Baruch meegenomen, maar zijn vriendin woonde in een piepklein appartementje en dan ook nog eens met twee katten, niet echt de meest geliefde speelkameraadjes voor Baruch. Dus Baruch bleef bij ons tot we hem op zijn 14e verjaardag moesten laten inslapen. Zijn achterkant was al niet al te best meer, maar op die dag weigerde deze volledig dienst.

Tijs kon zijn verlangen naar een hond niet bedwingen en natuurlijk moest het een Hovawart zijn. In 2013 kreeg hij een reutje uit het nest van Whaira en Astor: Houwaert's Erwan. Gelukkig waren Tijs en zijn vriendin in de tussentijd verhuisd naar een groter appartement, grenzend aan een natuurgebied aan de rand van Kopenhagen. Erwan heeft ruim drie jaar in Kopenhagen gewoond en hoewel Tijs en Merete dol op hem waren, konden ze Erwan toch niet alles bieden wat hij nodig had. Sinds eind 2016 woont Erwan bij ons. Zijn taak als bewaker neemt hij heel serieus. Ik kan me niet voorstellen dat mensen met slechte bedoelingen zich met een gerust hart bij ons binnen wagen. Erwan en ik trainen twee keer in de week bij de club. Voor Erwan is het heel fijn dat hij met andere honden kan trainen. In Denemarken waren er niet veel mogelijkheden om goed te trainen. Dat merk je nog altijd aan hem bij de trainingen. Hij heeft bij Tijs alle commando's geleerd, maar hij loopt niet zo graag in het gareel. Nog maar even doortrainen dus.....

Zoals ik al aangaf, neemt Erwan zijn taak als bewaker heel serieus, maar als hij nieuwe bezoekers heeft leren kennen en hij is vriendjes met hen geworden dan kan het ook niet meer kapot. Hij is net als onze vorige reu wel een aanhouder. Als hij vindt dat hij gelijk heeft, geeft hij niet zomaar op. En in tegenstelling tot Baruch gebruikt hij daarbij zijn stembanden vaak meer dan me lief is. Met teven, jong of oud, kan hij enorm goed overweg, in zijn spel met hen is hij een echte gentleman. Reuen vindt hij minder leuk, maar dat is bij nogal wat Hovawartreuen geen opzienbarend feit.

Het leukst vind ik aan hem, en dat zie je bij elke Hovawart, dat hij een eigen willetje heeft en echt stout kan zijn. Als hij dan op zijn kop krijgt, zie je gewoon aan hem dat hij best wel wist dat het niet mocht, maar ja hij kon het toch even niet laten.....

We zijn wel vele jaren lid geweest van de club, maar met onderbrekingen. Er zijn periodes dat we helemaal uit beeld waren. Van de eerste club ben ik een hele tijd secretaris geweest. In de beginjaren gaf ik ook trainingen mee. Dat kon toen nog, het was toen nog niet zo professioneel als nu. Aan de beginjaren heb ik heel goede herinneringen. De club was nog niet zo groot, we trainden op een locatie in het bos bij de Drunense Duinen, we speurden op weilanden ergens in de buurt van Sprang-Capelle. Kees organiseerde gedragstesten waaraan Huub en Tijs ook meewerkten. Gekke typetjes neerzetten kon je aan Huub wel overlaten en Tijs had er

Haren

Leuk, weer zo'n onderwerp dat weinig uitleg nodig heeft, iedere Hovawartvriend heeft ze. En niet alleen aan de hond vastgeplakt, maar

in elke hoek van het huis, onder tafels, achter banken; als er een kier in een kastdeur zit dan weet je het al: ook daarin zitten haren. Plukken vol. Er gaan verschillende verhalen over hondenharen en waarom zo veel ervan. Zo zouden ze vooral in de lente haar verliezen. Of meteen na het werpen van een nestje. Of alleen als ze veel binnen zijn. Nou, bij mij zijn ze er altijd. Het hele jaar door vernieuwen mijn vrienden hun vacht, het zijn echte haarfabrieken. Elke dag vegen, swifferen, dweilen, het maakt niet uit, het ligt er zo weer. De plaatselijke stofzuigerzakkenwinkelier heeft mij inmiddels in zijn intieme vriendenkring opgenomen.

Nou zijn die haren wél goed te hêrgebruiken. Er zijn nuttige nieuwe functies voor al dat haar. Je kunt er je hoofdkussens mee vullen bijvoorbeeld. Voor hen die ook 's nachts hun beste vriend dichtbij zich willen houden is dat misschien een optie... Ikzelf gebruik al jaren de vogels. Ik verzamel haren, ook bij het borstelen van de vacht; en vroeg in de lente stop ik plukken in struiken en in rieten mandjes in de bomen. Ik kan je garanderen: de mezen zijn er nog blijer mee als dat ze zijn met de zonnebloempitjes in de winter! Ze bouwen er de meest luxeuze hemelbedjes mee voor hun kroost. Mijn tuin is een echt vogelparadijs geworden. Nou nog een oplossing voor al die veren....

ook geen probleem mee om met een veel te grote jas en een maffe hoed op rond te lopen. Menig clublid zal de hilarische verhalen van Kees wel eens gehoord hebben over de reisjes van hem en Huub naar Duitsland, op zoek naar geschikte Hovawartreuen.

Wat vind je van de activiteiten die door de club worden georganiseerd?

Eerlijk gezegd, ben ik niet zo'n groepsmens. Mij maak je er niet zo blij mee om met een grote groep iets te ondernemen. Ik hou het liever kleinschalig zonder al te veel tamtam. Ik begrijp dat andere mensen dat wel leuk vinden en iedereen moet dan ook vooral dat doen wat hij leuk vindt. De jaarlijkse clubmatch is natuurlijk wel een goed evenement. Het is immers voor de club én voor het ras belangrijk dat er een ijkmoment is. Ik heb dan ook altijd mijn medewerking verleend als me werd gevraagd te komen schrijven bij een Duitstalige keurmeester. De laatste keren was er gelukkig een laptop beschikbaar. Toen alles nog met de hand geschreven moest worden, was dat voor de baasjes van de honden niet zo fijn, mijn handschrift is nogal moeilijk te lezen.

Wat vind je van ons clubblad?

Ik vind het clubblad er heel goed verzorgd uitzien, mooie lay-out en leuke foto's. Het is niet altijd zo'n dik clubblad, maar dat vind ik niet erg. Liever wat minder, maar goede inhoud dan allerlei opvolverhaaltjes. De artikeltjes over de gezondheid en ziektes bij honden hebben mijn bijzondere belangstelling.

Trigger stacking

"Dat doet 'ie anders nooit"

Hoeveel hondeneigenaren zullen dit niet al eens vol verbazing of frustratie hebben uitroepen? Hun normaal gesproken zo zacht aardige en stabiele hond vertoont opeens angstig, reactief of zelfs agressief gedrag. Er kunnen meerdere redenen zijn die hieraan ten grondslag liggen (denk bijvoorbeeld aan medische problemen) maar je hebt best kans dat het gedrag wordt veroorzaakt door trigger stacking. In dit artikel wordt uitgelegd wat deze term precies inhoudt, hoe je het kan herkennen en vooral... hoe je het kan voorkomen.

Wat is trigger stacking?

Trigger stacking (vrij vertaald: opeenstapeling van prikkels) is een situatie waarin meerdere – vaak spannende – gebeurtenissen in een te kort tijdsbestek plaatsvinden, waardoor de hond uiteindelijk een zeer heftige stressrespons vertoont. Los van elkaar, met genoeg tijd ertussen, zouden

de gebeurtenissen hoogstens een milde stressreactie teweegbrengen maar als ze op elkaar worden gestapeld, vindt er een cumulatief effect plaats en wordt het eenvoudigweg teveel. Ook bij mensen kan er een dergelijk effect plaatsvinden. Denk maar eens aan die dagen waarop alles mis lijkt te gaan; je wordt te laat wakker, ontdekt dat je hond in huis heeft gepoept, morst koffie over je nieuwe kleren (of erger nog: de koffie blijkt op te zijn!), krijgt je auto in eerste instantie niet aan de praat en komt even later ook nog in een file terecht, waardoor je natuurlijk veel te laat op je werk aankomt. Los van elkaar zouden deze gebeurtenissen wel vervelend zijn maar je zou er nog niet van over je toeren raken. Als zij achter elkaar plaatsvinden, is er echter een grote kans dat je er behoorlijk gestrest van raakt. Je kan dan bijvoorbeeld 'opeens' in woede uitbarsten terwijl je in die file staat of helemaal overstuur op je werk aankomen. Dit

komt door de opeenstapeling van al die kleine, vervelende 'triggers'. Bij honden werkt dit hetzelfde.

Wat gebeurt er precies?

Net als mensen krijgen honden gedurende de dag te maken met verschillende prikkels. Indien een bepaalde prikkel een milde stressreactie uitlokt, is er in principe nog niet zoveel aan de hand. Let wel: of een bepaalde prikkel als eng of bedreigend wordt ervaren, is volledig afhankelijk van de individuele hond. De ene hond vindt fietsers spannend, de ander mannen met baarden en weer een ander rennende kinderen (en ga zo maar door).

Bij stress of spanning komen er in het lichaam verschillende hormonen vrij, zoals cortisol en adrenaline. Adrenaline is een kortwerkend stresshormoon en stelt het lichaam in staat tot directe actie (vecht- of vluchtreactie). Als de prikkel is verdwenen, zal het hormoon ook weer vrij snel uit het lichaam verdwijnen. Cortisol kan echter wel 5 tot 8 uur actief blijven. Daarom is het belangrijk dat er genoeg tijd zit tussen de verschillende prikkels; het lichaam heeft de tijd nodig om weer in balans te komen.

Als de ene prikkel vrij snel na de andere optreedt, zijn er echter nog steeds stresshormonen aanwezig in het lichaam. De hormonen die bij deze nieuwste gebeurtenis vrijkomen, worden hier dan als het ware bij opgeteld.

Positieve spanning

Belangrijk om te vermelden is dat ook positieve spanning kan bijdragen aan trigger

stacking. Dit kan je misschien het beste vergelijken met het gedrag van een kind na een drukke dag in een pretpark. De hele dag heeft het kind de grootste lol maar eenmaal thuis wordt het kribbig en huilerig; hoe leuk het ook was, de vele prikkels en voortdurende drukte eisen toch hun tol.

Als je met je hond hebt deelgenomen aan een plezierige activiteit (bijvoorbeeld een behendigheidswedstrijd of een workshop) is het dus belangrijk dat je rekening houdt met de positieve spanning die er daarna in zijn lijf aanwezig is.

Een voorbeeld

Hoe werkt trigger stacking nu in de praktijk?

Laten we als voorbeeld een hond nemen die redelijk stabiel is maar het wel spannend vindt om andere honden tegen te komen of over zijn hoofd te worden gaaaid. Daarnaast vindt hij vreemde mensen ook niet altijd even leuk; het is een beetje een kat-uit-de-boom-kijkend type. We noemen deze hond Ted.

1. Bij de ochtendwandeling is het gelijk al raak; hond nummer één komt opeens om een hoek gelopen. Dit levert zoals verwacht een milde stressreactie op bij Ted. Hij begint met zijn tong langs zijn lippen te likken en de haren op zijn rug komen iets overeind. Zodra de hond uit het zicht is, bedaart Ted weer een beetje.
2. De volgende prikkel dient zich echter alweer direct aan: er komt een kind aangelopen dat probeert Ted over zijn hoofd te aaien. Kinderen zijn normaliter geen probleem voor hem en zijn baasje ziet er dan

ook geen kwaad in. Ted laat ondertussen al aardig wat stresssignalen (hoofd wegdraaien, oren naar achter, gespannen gezichtsuitdrukking, hijgen) zien maar helaas kan zijn baasje deze nog niet zo goed herkennen. Het niveau van de stresshormonen wordt nu alsnog hoger. Eindelijk loopt het baasje door en kan Ted de ergste spanning wat weg laten vloeien, al voelt hij zich nog steeds erg onrustig.

3. Dan komt de druppel die de emmer doet overlopen; ze komen een voor Ted onbekende man tegen (kennelijk kent zijn baasje de man wel) en deze man begint hem vol enthousiasme aan te halen. Ook over zijn hoofd. Voor Ted is het nu echt genoeg, de stress wordt hem teveel en hij kan zich niet meer inhouden. Een flinke waarschuwingsbeet is het gevolg. De huid van de man wordt rakelings geraakt en hij heeft geen verwondingen maar het baasje van Ted is zich helemaal rot geschrokken

en put zich uit in verontschuldigen tegenover de man. "Het spijt me enorm, ik weet niet wat Ted heeft beïjeld om zich zo te gedragen. Hij doet dit anders nooit!"

"Vanuit het niets"

Door trigger stacking kunnen honden die zich normaal gesproken goed gedragen toch 'opeens' agressie (of elke andere extreme stressreactie) vertonen. Voor veel mensen komt dit gedrag vanuit het niets en er wordt dan ook vaak beweerd dat de hond geen enkele waarschuwing gaf alvorens over te gaan tot een beet. Er gaat echter altijd iets vooraf aan dergelijke reacties en de kans dat het te maken heeft met een opeenstapeling van stress is vrij groot.

Elke hond heeft een bepaalde grens. Bij de ene hond zal deze grens sneller worden bereikt dan bij de andere hond maar voor iedere hond geldt dat als de grens wordt overschreden hij gedrag kan gaan vertonen dat

niet past binnen zijn normale repertoire. Het hoeft niet altijd een beet te zijn; sommige honden bevriezen bijvoorbeeld van angst of vluchten juist weg.

In het voorbeeld van Ted had de laatste ontmoeting best goed kunnen gaan. De aanhalingen van de man zouden alleen milde stress hebben opgeleverd (ook niet fijn, maar wel beheersbaar). Als er geen andere stressvolle gebeurtenissen hadden plaatsgevonden, zou Ted zich in feite gewoon hebben gedragen zoals altijd en zou zijn baasje niets hebben gemerkt.

Voorkomen is beter dan genezen

Wat kan je als hondeneigenaar nu doen om trigger stacking te voorkomen? Hieronder volgen enkele tips.

Weet waar de grenzen van je hond liggen

De ene hond heeft sneller zijn grens (threshold) bereikt dan de andere hond. Probeer in te schatten waar de tolerantiegrens van jouw hond ongeveer ligt en voorkom dat hij daar overheen kan gaan. Voor veel honden staat dit niveau gelijk aan een bijtgrens; een overschrijding hiervan kan ervoor zorgen dat zelfs de meeste relaxte hond uiteindelijk zal bijten. Dit betekent tevens dat je heel goed moet weten welke factoren stress of spanning bij de hond kunnen veroorzaken en hoeveel hij daarvan kan hebben. Neem elke factor even serieus, hoe weinig het in jouw ogen misschien ook voorstelt. Vergeet niet dat verschillende factoren bij elkaar opgeteld een enorme stressreactie kunnen veroorzaken.

Herken de manieren waarop je hond stress laat zien

Observatie is alles! Probeer een expert te worden in het lezen van de lichaamstaal van je hond. Hoe reageert hij in verschillende situaties, welke gedragingen laat hij zien, wat doet hij met zijn lichaam? Let vooral ook op de kleinste signalen! Op internet is er veel waardevolle informatie te vinden over de lichaamstaal van honden*. Daarnaast zijn er vele boeken** en dvd's op de markt met betrekking tot dit onderwerp. Zodra je deze signalen leert herkennen, zal je makkelijker kunnen bepalen wanneer een bepaalde situatie of prikkel teveel is voor je hond.

Herken de situaties waarin je hond gespannen kan raken

Wat zijn de triggers van de hond? Welke ervaringen bezorgen hem stress (hoe mild ook)? Dit kan echt van alles zijn: een bezoekje aan de dierenarts, borstelen/kammen, andere honden ontmoeten, kinderen, katten, mannen met hoeden, een balspelletje (postieve spanning!), fietsers, hardlopers, enzovoort. Elke hond heeft een eigen karakter, leer je hond kennen als individu en breng al zijn verschillende eigenschappen in kaart. Wat brengt hem van de wijs en waar loopt hij juist helemaal warm voor? Op die manier leer je zijn gedrag van tevoren steeds beter te voorspellen en kan je daar vervolgens rekening mee houden.

Neem je hond in bescherming

Het is natuurlijk nooit helemaal te voorkomen dat je hond in een situatie terecht komt

die hem spanning oplevert. Dan zou je in feite niet meer met hem naar buiten kunnen. Spanning en stress (positief en negatief) horen ook gewoon een beetje bij het leven. Zorg echter wel dat je hem zo goed mogelijk begeleidt tijdens deze situaties zodat hij niet overprikkeld kan raken. Daarnaast doe je er verstandig aan hem uit een situatie te halen die hem echt teveel stress geeft. Als je weet dat hij extra heftig kan reageren op spelende en rennende kinderen, zoek ze dan niet op of loop een andere kant op met hem. Ditzelfde geldt voor alle prikkels waar hij heftiger op kan reageren dan normaal.

Geef je hond de tijd om tot rust te komen

Heel belangrijk! Geef je hond en zijn lichaam de tijd om te herstellen na een spannende ervaring, zodat nieuwe prikkels niet kunnen zorgen voor een opeenstapeling van de aanwezige stresshormonen. Ook als je denkt dat je hond het allemaal nog makkelijk aankan of als je geen duidelijk stresssignalen ziet, geef hem altijd de mogelijkheid om zich terug te trekken en tot rust te komen.

Dit artikel is geschreven door Charlotte Phebe Post, Tekstschrijver & Cognitief Kynoloog.

Pension

Met het verhuizen en, vaker in Polen verblijven, zijn er een aantal dingen veranderd op onze hondenschool. Het grootste probleem was goede service te kunnen blijven verrichten aan de 'pension-gasten'. We hebben dit extern proberen op te lossen. Dit is geen eenvoudige klusje geweest. We denken nu een goede oplossing gevonden te hebben met de komst van Dieudonnee van Raak.

Dieudonnee heeft jaren terug een stageplek bij ons gehad en we kennen haar dus al een hele periode. Iedereen die actief op ons centrum is heeft kunnen meemaken hoe ze met de honden omgaat. In de jaarovergang heeft ze ook twee nestjes van ons verzorgd. Afspraak is dat als wij niet in NL zijn dat zij dan als er hondengasten of pups zijn dat Dieudonnee dan op de locatie blijft. Honden zijn dus niet alleen gedurende de nachten. Dit betekent dat er niet veel veranderd voor u. U kunt direct reserveren bij Dieudonnee zelf. Natuurlijk kan dit ook nog steeds via een whatsapp.

Kees van Gorp

